

SPIS TREŚCI

Stosowane skróty	9
Wstęp	11

1

EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA:

USTALENIA WSTĘPNE	15
-------------------------	----

1.1. Okres objęty badaniem	16
1.2. Ogólna definicja terytorialna	16
1.3. Zmiany definicji w poszczególnych okresach badania	19
1.4. Podstawowe dane o krajach EŚW w roku 2008	20
Aneks do rozdziału 1. Dostępność i jakość danych statystycznych w krajach EŚW	23

2

PROBLEMY ROZWOJOWE KRAJÓW

EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ:

UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE	28
---------------------------------	----

2.1. Czy odległa historia ma znaczenie dla problemów XX wieku?	29
2.2. Problemy kulturowe, polityczne i społeczne w rozwoju gospodarczym krajów EŚW	31
2.3. Rola regionu EŚW w gospodarce europejskiej do roku 1950	35
2.4. Region EŚW w roku 1950: dziedzictwo przeszłości	40

3

WZROST GOSPODARCZY

W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

W OKRESIE KOMUNIZMU (1950–1989)	42
---------------------------------------	----

3.1. Wzrost gospodarczy w okresie komunizmu: stylizowane fakty (nie do końca sprawdzone)	43
--	----

3.2. Statystyka i rzeczywistość: wzrost w latach 1950–1989	46
3.2.1. Początkowy dystans w stosunku do Europy Zachodniej (1950)	46
3.2.2. Końcowy dystans w stosunku do Europy Zachodniej (1989)	50
3.2.3. Rzeczywiste tempo wzrostu gospodarczego w regionie EŚW (1950–1989)	53
3.2.4. Czy tempo wzrostu gospodarczego w regionie EŚW było wysokie?	57
3.3. System polityczny i gospodarczy w krajach EŚW w latach 1950–1989	62
3.4. Anatomia wzrostu w krajach EŚW w okresie komunizmu	67
3.4.1. Metoda badawcza (porównania z wzorcem)	67
3.4.2. Tempo wzrostu PKB w krajach EŚW i w krajach-wzorcach	71
3.4.3. Akumulacja kapitału: stopy oszczędności i inwestycji w krajach EŚW	74
3.4.4. Akumulacja kapitału ludzkiego w krajach EŚW	88
3.4.5. Rachunkowość wzrostu w krajach EŚW (1950–1989)	94
3.5. Inne aspekty wzrostu w krajach EŚW w okresie komunizmu	101
3.5.1. Postęp techniczno-organizacyjny	101
3.5.2. Wydatki militarne a wzrost w krajach EŚW	104
3.5.3. Nierównowaga wewnętrzna i zewnętrzna	107
3.6. Rozkład gospodarki komunistycznej w krajach EŚW (1988–1989)	117
3.7. Próba syntezy: czy komunizm był gospodarczą katastrofą?	121
Aneks do rozdziału 3. Metodyka szacunku skali inwestycji w krajach EŚW w latach 1950–1989	123

4

WZROST GOSPODARCZY W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ W OKRESIE TRANSFORMACJI (1990–2007)

4.1. Skala zmian gospodarczych w okresie transformacji	127
4.2. <i>Szok i Dostosowanie</i> (1990–1994)	131
4.2.1. Punkt wyjściowy reform: różna sytuacja krajów	131
4.2.2. Jak wielka była skala spadku PKB w okresie <i>Szoku i Dostosowania</i> ?	135
4.2.3. Popytowe źródła zmian PKB w okresie <i>Szoku i Dostosowania</i>	138
4.2.4. Sektor zamierający i sektor dynamiczny — zamiast rachunkowości wzrostu	142
4.2.5. Co zdecydowało o skali zmian PKB w okresie <i>Szoku i Dostosowania</i> ?	147
Czynniki wpływające na skalę zmian PKB: sektor zamierający	148
Czynniki wpływające na skalę zmian PKB: sektor dynamiczny	152
4.2.6. Reformy gospodarcze a <i>cierpienie społeczne</i>	156
4.3. <i>Nowy Wzrost</i> (1995–2007)	162
4.3.1. Punkt startu <i>Nowego Wzrostu</i> : kraje EŚW po pierwszej fali reform	162

4.3.2. Zmiany PKB w okresie <i>Nowego Wzrostu</i>	164
4.3.3. Popytowe źródła zmian PKB w okresie <i>Nowego Wzrostu</i>	166
4.3.4. Rachunkowość wzrostu w krajach EŚW w okresie <i>Nowego Wzrostu</i>	170
4.3.5. Co zadecydowało o skali zmian PKB w okresie <i>Nowego Wzrostu</i> ? Czynniki wpływające na skalę zmian PKB: firmy krajowe	174
Czynniki wpływające na skalę zmian PKB: inwestycje zagraniczne	179
4.3.6. Stabilność rozwoju gospodarczego w okresie <i>Nowego Wzrostu</i> : rachunek inwestycji i oszczędności	184
4.4. Próba syntezy: skąd wywodziły się różnice tempa wzrostu gospodarczego w okresie transformacji?	188

5

PERSPEKTYWY ROZWOJOWE KRAJÓW EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ:

SPOJRZENIE W PRZYSZŁOŚĆ 191

5.1. Załamanie wzrostu w krajach EŚW w czasie <i>Globalnego Kryzysu</i> (2008– –2010)	193
5.1.1. Przyczyny i skutki <i>Globalnego Kryzysu</i>	193
5.1.2. Wpływ <i>Globalnego Kryzysu</i> na wzrost gospodarczy krajów EŚW	196
5.1.3. Podatność krajów EŚW na efekty <i>Globalnego Kryzysu</i>	197
5.2. Perspektywy wzrostu w krajach EŚW do roku 2030	202
5.2.1. Szanse i zagrożenia rozwoju krajów EŚW	202
Oszczędności i inwestycje w krajach EŚW	207
Jakość i koszt kapitału ludzkiego w krajach EŚW	210
Dystans technologiczny i innowacyjność w krajach EŚW	213
Otoczenie instytucjonalne w krajach EŚW	216
5.2.2. Najważniejsze mechanizmy rozwoju w krajach EŚW w ciągu naj- bliższych dwóch dekad	219
5.3. Próba syntezy: czy kraje EŚW dogonią Europę Zachodnią?	222
Zakończenie	227
Bibliografia	227